

نبض اقتصاد
را در دست بگیرید

چارسوغ

اظهارات خسارت بار اردکانیان:

فروردین ۱۳۹۶:

مخالفت با ساخت نیروگاه

فروردین ۱۳۹۸:

ادعای درپیش بودن ترسالی

پیشگوی ترسالی

چارسوق بررسی کرد: سیاست‌های اشتباه رضا اردکانیان در وزارت نیروی دولت حسن روحانی، چگونه زمینه‌ساز بحران برق و آب شد

اردکانیان با آب و برق چه کرد

اردکانیان با آب و برق چه کرد

رضا اردکانیان از جمله مدیران تکنوکرات محسوب می‌شود که در سطوح بالای همه دولت‌های اصلاح طلب شامل موسوی، رفسنجانی، خاتمی و روحانی، خصوصاً در حوزه وزارت نیرو حضور داشته است.

او فقط در دوره احمدی نژاد از وزارت نیرو کناره‌گذاشته شد و چند سالی را در نهادهای غربی مشغول به کار شد و در دولت دوم حسن روحانی به عنوان وزیر نیرو به کشور بازگشت و با اجرای تفکرات غریبانه خود، مسبب بحران‌های نابخشودنی در بخش‌های برق و آب کشور شد.

اردکانیان با مخالفت قاطع با هرگونه افزایش ظرفیت نیروگاهی در ایران، مانع توسعه تولید برق شد به طوری که دولت حسن روحانی بدترین عملکرد را در زمینه افزایش ظرفیت تولید برق کشور به جای گذاشت و مردم را در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۴۰۰ با بحران شدید بی‌برقی مواجه کرد و قطع گسترده برق صنایع موجب سقوط تولید صنایع و بیکاری فراوانی در آن مقطع شد.

البته خوشبختانه در دولت شهید رئیسی با اقدامات جهادی در افزایش ظرفیت تولید برق، طی سال‌های ۱۴۰۱ تا تابستان ۱۴۰۳ خاموشی‌ها متوقف شد هرچند دولت پزشکیان دوباره با به‌کارگیری مدیران تکنوکرات در وزارت نیرو، خاموشی‌های گسترده را به مردم تحمیل کرده است.

اما تفکرات خسارت بار و غریبانه اردکانیان فقط به حوزه برق منحصر نبود و او در سال ۱۳۹۸ مدعی بود که کشور باید آماده دوره ترسالی شود. اردکانیان پیش‌بینی کرده بود که ایران وارد دوره ترسالی‌های شدید خواهد شد اما برخلاف نظریه او از سال ۱۳۹۸ تاکنون سال به سال کشور با خشکسالی بیشتری مواجه شده است.

در مجموع سیاست‌هایی که اردکانیان در وزارت نیرو اجرا کرد و برآوردهای نادرستی که به مسئولان دولت ارائه کرد، موجب تحمیل قطع گسترده برق، خسارت‌های چند ده میلیارد دلاری به صنایع، تولیدکنندگان، کشاورزان و عموم مردم در سال‌های اخیر شده است. آیا این سیاست‌های اشتباه در حوزه برق و آب، نمادی از نفوذ مغزهای خشک غریبانه در سیستم تصمیم‌سازی دولت‌های اصلاح طلب نیست؟

یادداشت

بازسازی اقتصادی در پسا جنگ؛ بازگشت به «اعتماد» یا تداوم بی‌ثباتی؟

اکنون که سایه بحران امنیتی از فضای عمومی کشور برداشته شده و زمزمه‌هایی از بازسازی و توسعه مجدد به گوش می‌رسد، باید پرسید: نقطه شروع بازسازی اقتصادی کجاست؟ پاسخ آن چنان که تصور می‌شود در بودجه‌های عمرانی، تخصیص ارز یا تزریق نقدینگی نیست؛ بازسازی واقعی، از بازآفرینی اعتماد در فضای اقتصاد آغاز می‌شود.

اقتصاد بدون سرمایه اجتماعی اقتصادی، صرفاً یک ساختار مکانیکی است که کار نمی‌کند. آنچه در دهه اخیر به شدت آسیب دیده، نه تنها زیرساخت‌های فیزیکی، بلکه پیوند ذهنی و روانی فعالان اقتصادی با حکمیت و سیاست‌گذار بوده است. اعتماد فروریخته به قواعد بازی، بزرگ‌ترین مانع سرمایه‌گذاری بلندمدت و تولید پایدار است.

شواهد روشن: بازار سرمایه و افق مبهم تصمیمات

بازار سرمایه در ماه‌های اخیر علیرغم رشد اسمی سود شرکت‌ها، واکنش مثبتی نشان نداده است. در فصل مجمع، معمولاً انتظار می‌رود که تحرکات مثبتی در بورس شکل بگیرد، اما آنچه می‌بینیم، رکود معاملاتی، کاهش ارزش معاملات خرد، و بی‌اعتمادی فراگیر است.

علت را باید در بیرون از صورت‌های مالی شرکت‌ها جست‌وجو کرد: بی‌ثباتی سیاست‌گذاری، نبود شفافیت اطلاعاتی، رفتار نوسانی نهادهای ناظر و نگاه مداخله‌گر به بازارها باعث شده سرمایه‌گذاران از پیش‌بینی‌پذیری اقتصاد ناامید شوند. در غیاب اعتماد، بازارها به جای صعود، دچار انجماد می‌شوند؛ نه فروشنده قاطع دارد، نه خریدار ریسک‌پذیر.

نگاه جایگزین: اقتصاد را فقط با بودجه نمی‌سازند

تجربه‌های جهانی داخلی به وضوح نشان می‌دهد که سرمایه، در جایی مستقر می‌شود که قوانین پایدار، تصمیمات قابل پیش‌بینی و حکمیت قانون برقرار باشد. تزریق منابع به پروژه‌های اقتصادی بدون اصلاح بستر نهادی و بازگشت اعتماد، صرفاً منجر به

حمیدرضا جیهانی
کارشناس اقتصاد

اتلاف منابع و تشکیل پروژه‌های نیمه‌تمام می‌شود. سرمایه‌گذار داخلی، زمانی سرمایه‌گذاری می‌کند که بداند نرخ بهره، سیاست ارزی، ساختار مالیاتی و ضوابط تجارت خارجی در یک افق میان‌مدت قابل پیش‌بینی خواهد بود. در غیر این صورت، ریسک‌های ناپایداری داخلی به مراتب بزرگ‌تر از ریسک‌های خارجی عمل می‌کنند.

بازسازی سرمایه اجتماعی: پیش شرط توسعه پایدار

سرمایه اجتماعی مفهومی پیچیده اما حیاتی است. این سرمایه نه با بخش نامه قابل تولید است و نه با سخنرانی احیا می‌شود. برای بازسازی این سرمایه، باید:

۱. ثبات و انسجام در سیاست‌گذاری کلان اقتصادی برقرار شود؛
۲. رفتار نهادهای حاکمیتی با بخش خصوصی، مبتنی بر قاعده و نه استثناء باشد؛
۳. روابط بین دولت و بازار از حالت دستوری به تعامل حرفه‌ای و شفاف تغییر یابد.

در صورت تحقق این موارد، نه تنها سرمایه‌گذار داخلی مجدداً فعال خواهد شد، بلکه فضای روانی سرمایه‌گذاری خارجی نیز به تدریج احیا می‌شود.

جمع‌بندی: احیای اعتماد، آغاز بازسازی

اگر قرار است دوران جدیدی برای اقتصاد ایران پس از شوک‌های اخیر آغاز شود، نخستین گام باید بازسازی اعتماد در سطوح مختلف اقتصاد باشد.

بدون این بستر، هر نوع بسته حمایتی، مشوق سرمایه‌گذاری یا بودجه عمرانی، اثری مقطعی و کوتاه‌مدت خواهد داشت.

دولت باید در سیاست‌گذاری اقتصادی، ثبات، شفافیت و پاسخ‌گویی را جایگزین تصمیمات خلق الساعه، مداخلات فرساینده و نگاه بی‌اعتماد به سرمایه‌گذار کند. بازگشت اقتصاد به ریل رشد پایدار، نه از «پروژه‌ها»، بلکه از «اصلاح فضای اعتماد» می‌گذرد. اکنون لحظه تصمیم است.

مرعشی سایپا را می‌بلعد؟

مرعشی سایپا را می‌بلعد؟

خصوصی‌سازی در ایران که قرار بود موتور محرکه اقتصاد و رهایی‌بخش‌های دولتی از ناکارآمدی باشد، در سال‌های اخیر به نمایشی تأسفیق‌آمیز تبدیل شده است.

واگذاری‌های غیرشفاف، بدون اهلیت‌سنجی دقیق و با دخالت‌های پشت‌پرده، نه تنها به بهبود وضعیت نگاه‌های اقتصادی منجر نشده، بلکه آن‌ها را به ورطه نابودی کشانده است. تجربه تلخ شرکت‌هایی چون ارج، آزمایش، هپکو و نیشکر هفت تپه گواهی است بر این مدعا.

حالا این سناریوی شکست‌خورده در صنعت خودروسازی، قلب تپنده اقتصاد صنعتی کشورمان، در حال تکرار است.

ایران خودرو، غول خودروسازی کشور، قربانی واگذاری نمایشی شده که نه خصوصی‌سازی بود و نه حتی گامی در جهت اصلاح ساختار.

مداخله‌ای است، اما در اقتصاد غیرقابلی

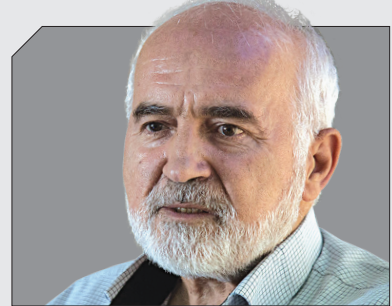
ایران یک ضرورت است. او معتقد بود: بازار در بسیاری حوزه‌ها، مثل انرژی، دارو و خدمات اساسی، انحصاری و غیرشفاف است. در چنین شرایطی، اجازه دادن به بازار برای تعیین قیمت‌ها، به نفع انحصارگران تمام می‌شود و قیمت‌ها را به

شکلی غیرمنصفانه افزایش می‌دهد. قیمت‌گذاری دستوری باید با نظارت دقیق، شفافیت و عدالت اجتماعی همراه باشد تا به مردم آسیب نرساند و منجر به رانت نشود. بنابراین، از منظر توکلی، اقتصاد دستوری در ایران، یک پاسخ به وضعیت خاص انحصار و عدم رقابت است، نه یک سیاست اقتصادی صرفاً ایدئولوژیک یا ضد بازار.

ریشه‌های مواضع توکلی را باید در تخصص علمی و کار پژوهشی او جست‌وجو کرد. دکترای اقتصاد با تمرکز بر ریشه‌های تورم و مسائل کلان اقتصادی، ریاست مرکز پژوهش‌های مجلس و تکیه بر تحلیل‌های دقیق سیاست‌گذاری و تأسیس NGO «دیدهبان شفافیت و عدالت» برای پیگیری فساد اقتصادی.

درگذشت اقتصاددان عدالت طلب

درگذشت اقتصاددان عدالت طلب

توکل، چهره برجسته اقتصاد سیاسی ایران، سال‌ها در عرصه دانشگاهی، پژوهشی و سیاست‌گذاری اقتصادی فعال بود. او را بیشتر باید به عنوان یک اقتصاددان ساختارگرا و عدالت‌محور شناخت که در پی اصلاح نظام اقتصادی کشور، مبارزه با فساد و حمایت از منافع عمومی بود. در کنار این نقش‌ها، برخی مواضع او درباره قیمت‌گذاری دستوری و بازار سرمایه مورد نقد قرار گرفته است:

اما بررسی دقیق‌تر نشان می‌دهد که این مواضع ریشه در درک عمیق توکلی از واقعیت‌های اقتصاد ایران و ضرورت تنظیم‌گری در شرایط انحصار دارد.

توکل بر این باور بود که قیمت‌گذاری دستوری، اگرچه ابزار دولتی و

چهره شناخته‌شده اقتصاد عدالت‌محور و رئیس هیأت‌مدیره دیده‌بان شفافیت و عدالت، روز چهارشنبه در پی سکته قلبی و بستری شدن در بیمارستان، در ۷۴ سالگی دار فانی را وداع گفت.

احمد توکلی، اقتصاددان عدالت‌خواه، معتقد بود قیمت‌گذاری دولتی در بخش انحصاری اقتصاد ایران ضرورتی برای مهار رانت و حمایت از منافع عمومی است.

پزشکیان: آماده‌ایم دوباره به عمق اسرائیل حمله کنیم

رئیس **جمهور ایران** در مصاحبه با شبکه الجزیره گفت: اسرائیل به دنبال تغییر، تجزیه و حذف ایران از طریق هرج و مرج و نابودی حکومت بود، اما شکست خورد.

مسعود پزشکیان ریاست جمهوری اسلامی ایران باامداد چهارشنبه گفت: ما برای هرگونه اقدام نظامی اسرائیل آماده‌ایم و نیروهای ما آماده‌اند تا دوباره به عمق اسرائیل حمله کنند. پزشکیان در مصاحبه با شبکه الجزیره توضیح داد: اسرائیل ضرباتی به ما وارد کرده است و ما با قدرت به عمق آن ضربه زده‌ایم، اما آنها تلفات خود را پنهان می کنند. وی در ادامه اظهار داشت: اسرائیل به دنبال تغییر، تجزیه و حذف ایران از طریق هرج و مرج و نابودی حکومت بود، اما شکست خورد. براین اساس، رئیس جمهور ادامه داد: شکی نیست که نفوذهایی در کشور ما رخ داده است، اما عامل تعیین کننده در آن، فناوری آمریکایی و بهره‌برداری از قابلیت‌های آن بوده است. پزشکیان با بیان اینکه ما جنگ نمی خواهیم اما به قطعی بودن آتش بس نیز تکیه نمی کنیم، تصریح کرد: ولی با قدرت از خود دفاع خواهیم کرد. اسرائیل از هرگونه صحبتی درمورد موفقیت حملات موشکی ما جلوگیری می کند، اما درخواست آن برای توقف جنگ نشانگر چیزهای زیادی است. الجزیره به نقل از وی گزارش داد: ایران تسلیم نشده و نخواهد شد و این برای همه روشن است، اما ما به دیپلماسی و گفت‌وگو اعتقاد داریم. ریاست جمهوری اسلامی ایران خاطرنشان کرد: کشورهای منطقه هرگز مانند دوران جنگ اخیر، چنین موضع حمایتی از ایران نگرفته‌اند. ما کاملاً آماده‌یم تا مفهوم امنیت جمعی مشترک را با همسایگان عرب و سایر کشورهای منطقه تدوین کنیم. پزشکیان ضمن اعلام مخالفت دوباره با داشتن سلاح هسته‌ای، تاکید کرد: این موضع سیاسی، مذهبی، انسانی و راهبردی ما است. غنی‌سازی اورانیوم در خاک ما در آینده در چارچوب قوانین بین المللی ادامه خواهد یافت.

وی در ادامه مصاحبه با الجزیره توضیح داد: هرگونه مذاکره در آینده باید مبتنی بر منطق بر-برد-باشد و ما تهدیدها و دیکته‌ها را نمی پذیریم. [دونالد ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا] می‌گوید ایران نباید سلاح هسته‌ای داشته باشد و ما نیز این را می‌پذیریم. رئیس‌جمهور در این باره گفت: گفتن اینکه برنامه هسته‌ای ما تمام شده، یک توهم است. قابلیت‌های هسته‌ای ما در ذهن دانشمندان ما است، نه در تأسیسات ما. پزشکیان درباره عملیات انتقامی ایران علیه پایگاه آمریکایی العدید اظهار داشت: ما به کشور قطر حمله نکردیم و نمی‌توانیم این کار را انجام دهیم. این کشور برادر ماست و مردم آن برادران ما هستند و ما از هر نظر از آنها حمایت می‌کنیم. وی درباره این موضوع تصریح کرد: ما کشور قطر یا قطر را هدف قرار ندادیم، بلکه به یک پایگاه آمریکایی که کشور ما را بمباران کرده بود حمله کردیم. من احساسات و موضع قطری‌ها را در مورد آنچه اتفاق افتاده درک می‌کنم و به همین دلیل است که با برادر، امیر کشور قطر، تلفنی صحبت کردم. ریاست جمهوری اسلامی ایران اضافه کرد: تمام نیت ما نسبت به کشور قطر خوب، مثبت و برادرانه است و ما آماده‌ایم تا در هر زمینه‌ای که درخواست کند، به آنها کمک کنیم. پزشکیان در پاسخ به سؤال الجزیره درمورد تلاش رژیم صهیونیستی برای سوء قصد به جان وی گفت: آن واقعه بخشی از تلاش‌های اسرائیل برای ترور سران سیاسی پس از سران نظامی بود.

ضربه ای دیگر به قلب اقتصاد رژیم صهیونیستی

بندر ایلات، مهم‌ترین بندر رژیم صهیونیستی در دریای سرخ، به دلیل افزایش حملات حوثی‌ها و فشارهای اقتصادی، فعالیت‌های خود را به طور کامل متوقف کرد و طبق اعلام کارشناسان، یک علامت هشدار برای اقتصاد این رژیم تلقی می‌شود. پس از آن که یعنی‌ها در حمایت مردم مظلوم فلسطین، شروع به تهدید و ضربه علیه منافع تجاری رژیم صهیونیستی از طریق حمله به کشتی‌های صهیونیستی یا حامل بار آن‌ها کرد. در پی آن، پیامدهای گسترده اقتصادی برای بندر ایلات سرزمین‌های اشغالی در دریای سرخ رقم خورد که برخی از آن‌ها عبارتند از:

کاهش شدید درآمد‌ها

براساس گزارش‌های اخیر، درآمد بندر ایلات از ۶۳ میلیون دلار در سال ۲۰۲۳ به ۱۲.۵ میلیون دلار در سال ۲۰۲۴ کاهش یافته بود. این کاهش چشمگیر، نزدیک به ۸۰ درصد از درآمد‌های بندر را تحت تأثیر قرار داده و نشان دهنده چالش‌های جدی اقتصادی است که این بندر با آن مواجه است. تنها ۶۴ کشتی در سال ۲۰۲۴ در این بندر پهلو گرفته‌اند، در حالی که این رقم در سال گذشته ۱۳۲ کشتی بود. همچنین، هیچ خودرویی نیز به این بندر وارد نشده است.

مشکلات مالی و مسدود شدن حساب‌ها

یکی از دلایل اصلی تعطیلی بندر ایلات، ناتوانی مالی این بندر در پرداخت بدهی‌های انباشته است. شهرداری ایلات حساب‌های بانکی این بندر را به دلیل بدهی‌های مالیاتی مسدود کرده است. این بدهی‌ها به حدود ۱۰ میلیون شکل (حدود ۳ میلیون دلار) می‌رسد و ناشی از کاهش فعالیت‌های بندری به دلیل حملات مکرر یعنی‌ها است.

ناکامی‌های رژیم صهیونیستی در وعده‌های داده شده

رژیم صهیونیستی در تلاش بود تا با تخصیص یک بسته حمایتی ۱۵ میلیون شکیلی به بندر ایلات کمک کند، اما این وعده به دلیل مشکلات مالی محقق نشد. این ناکامی‌ها نشان دهنده عدم توانایی رژیم در مدیریت بحران‌های اقتصادی و امنیتی است که بندر ایلات با آن مواجه است.

پیامدهای اقتصادی و اجتماعی

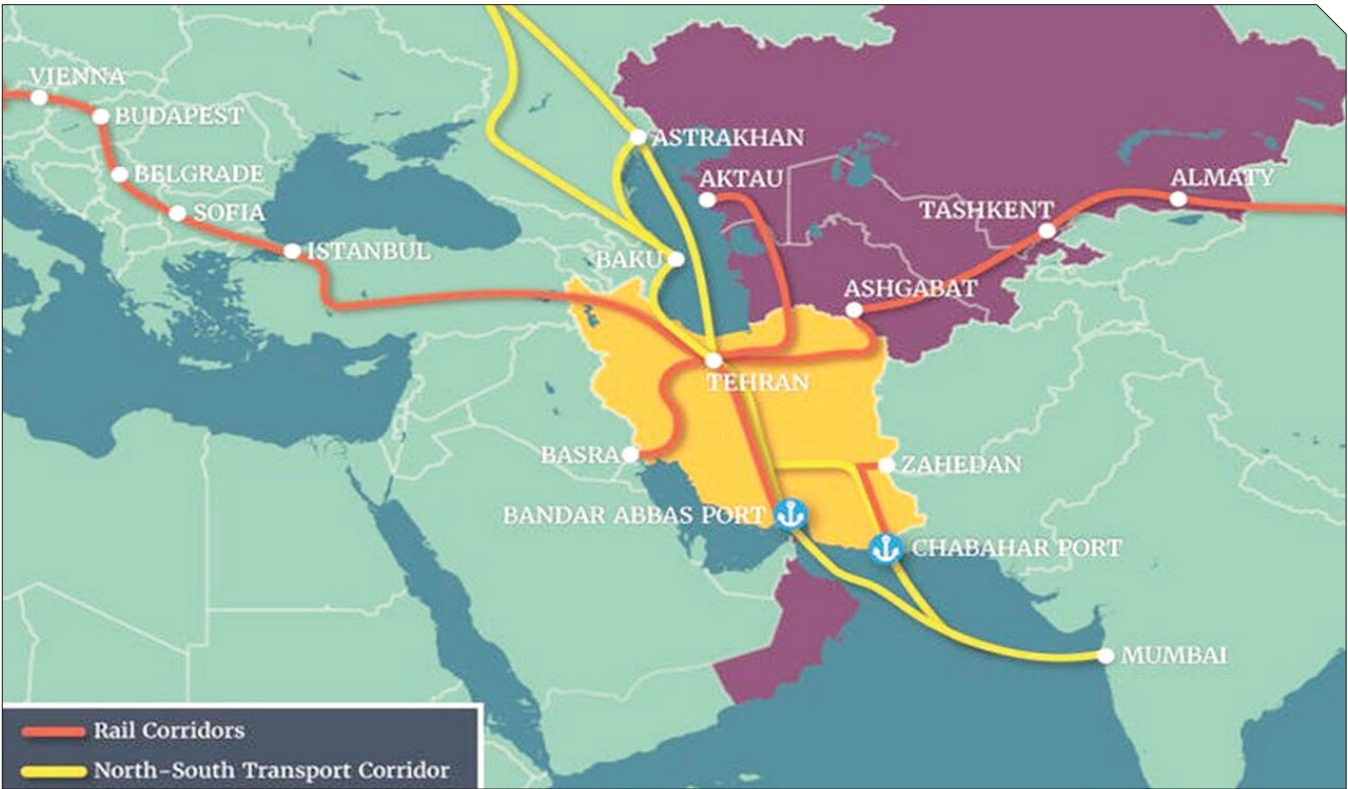
تعطیلی بندر ایلات به عنوان سومین بندر شلوغ این رژیم، می‌تواند پیامدهای عمیق‌تری بر اقتصاد این کشور داشته باشد. برآورد‌ها نشان می‌دهد که حوثی‌ها به اقتصاد صهیونیست‌ها حدود ۳ میلیارد دلار خسارت وارد کرده‌اند. این خسارت‌ها نه تنها به کاهش درآمد بندر ایلات بلکه به کاهش کل فعالیت‌های اقتصادی در منطقه نیز منجر شده است. بندر ایلات به عنوان تنها بندر اسرائیل در دریای سرخ، اهمیت راهبردی بالایی دارد و به عنوان مسیر دسترسی به آسیا و آفریقا عمل می‌کند. با تعطیلی این بندر، اسرائیل مسکن است در شدت در توانایی خود برای تجارت و حمل‌ونقل در این منطقه آسیب ببیند. گفتمنی است که بیش از ۹۹ درصد تجارت خارجی رژیم صهیونیستی، از طریق دریا صورت می‌گیرد.

نبض اقتصاد رادردست بگیرید

Charsogh newspaper

■ پنجشنبه ۲ مرداد ۱۴۰۴ ■ سال اول ■ شماره ۲۳۴

دیپلماسی کریدوری مسیر نجات اقتصاد ایران

گزارش

در حالی که اقتصاد ایران با فشارهای متعددی مواجه است، نگاه‌ها بیش از هر زمان دیگری به ظرفیت‌های جغرافیای و ترانزیتی کشور دوخته شده است. ایران در چهارراه استراتژیک تجارت جهانی ایستاده و اکنون کریدورهای بین‌المللی نه فقط شاهراه توسعه اقتصادی، بلکه صحنه رقابت ژئوپلیتیکی میان قدرت‌های منطقه‌ای و جهانی شده‌اند.

ایران؛ چهارراه تقاطع قدرت‌ها موقعیت جغرافیایی ایران، همواره آن را به شاهراه ارتباطی شرق و غرب و شمال و جنوب معرفی کرده است. قرار گرفتن ایران میان چین، هند، روسیه، آسیای مرکزی و خلیج فارس، ظرفیت بالقوه‌ای برای ایفای نقش کلیدی در ترانزیت جهانی فراهم کرده است؛ ظرفیتی که امروز به واسطه تحولات بین‌المللی، اهمیت دوچندان یافته است. تحریم‌های غرب علیه روسیه، جنگ در اوکراین، اختلال در کانال سوئز و ناامنی در دریای سرخ، کشورها را به سمت مسیرهای جایگزین تجاری و ترانزیتی سوق داده است؛ و ایران، با در اختیار داشتن مسیرهای دریایی، ریلی و جاده‌ای

متنوع، بار دیگر به کانون توجه قدرت‌های اقتصادی همچون

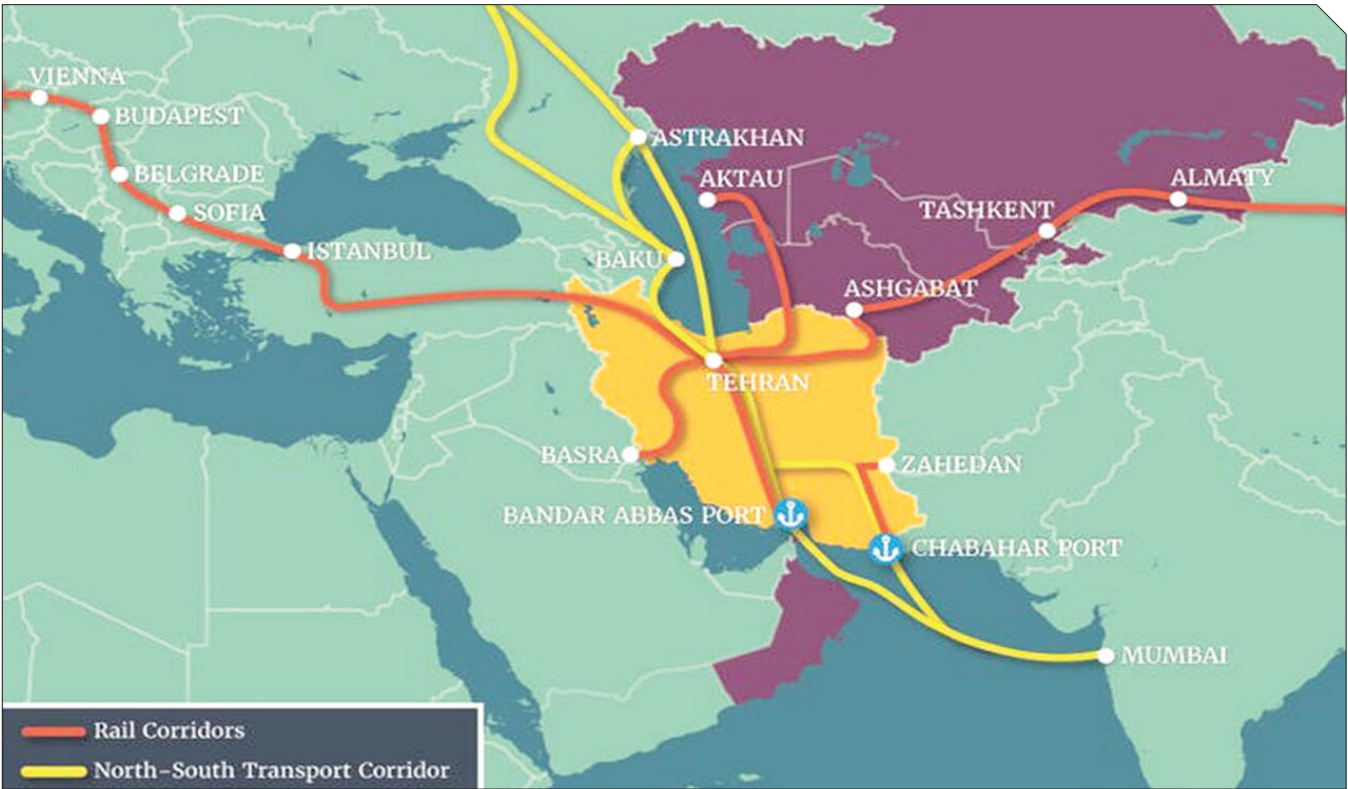
راه ابریشم؛ ۲۰۰۰ ساله تبدیل شده است.

جنگ کریدورها؛ رقابت برای سهم بیشتر از تجارت جهانی

امروزه، کریدورهای ترانزیتی چیزی فراتر از مسیرهای حمل‌ونقل هستند و در آن‌ها انرژی، اطلاعات، توسعه و امنیت جابه‌جا می‌شود. این مسیرها به ابزار نفوذ ژئوپلیتیکی و قدرت‌نمایی اقتصادی بدل شده‌اند. کشورهایی که سهم بیشتری در این کریدورها داشته باشند، قادرند تجارت، انرژی و حتی سیاست را هدایت کنند و نقش پررنگی (تبدیل از کشور تابع به کشور تصمیم‌ساز) در تحولات جهانی داشته باشند. ایران نیز در مرکز چندین کریدور راهبردی قرار دارد؛ از جمله کریدور شمال-جنوب (INSTC) که از هند تا روسیه امتداد می‌یابد و کریدور شرق-غرب که چین را به اروپا متصل می‌کند. اما کارشناسان هشدار می‌دهند که با سهم فعلی تنها درصدی ایران از بازار ترانزیت اوراسیا، هنوز مسیر دشواری برای دستیابی به جایگاه مطلوب پیش‌روی کشور است.

جهش ترانزیتی؛ فرصتی برای رهایی از اقتصاد تک‌محصولی

رشد ترانزیت کالا از ایران در سال‌های اخیر نشانه‌ای از ظرفیت

نیود زیرساخت‌های کافی، فرسودگی ناوگان و بروکراسی‌های مرزی، مانعی جدی برای تحقق کامل این پتانسیل‌هاست. معاون اول رئیس‌جمهور، محمدرضا عارف، اخیراً با انتقاد از تأخیر در توسعه پروژه‌های ترانزیتی، بر لزوم تسریع در ساخت راه‌آهن‌ها، بزرگراه‌ها و ایجاد مسیرهای سبز گمرکی تأکید کرده است. او هشدار داد که ایران باید فرصت محدود ژئوپلیتیکی امروزی را به‌سرعت غنیمت شمرده و سهم خود از تجارت جهانی را افزایش دهد.

کریدورهای دیپلماتیک؛ از تجارت تا امنیت ملی

نقش کریدورها صرفاً اقتصادی نیست. ایران با اجرای دیپلماسی کریدوری، می‌تواند جایگاه خود را در معادلات امنیتی و سیاسی منطقه تقویت کند. اتصال هند به اروپا از طریق ایران، دسترسی کشورهای آسیای میانه به آب‌های آزاد و ایجاد مسیرهای ارتباطی امن در منطقه، همگی می‌تواند ایران را به قدرتی لجستیکي-ترانزیتی در اوراسیا بدل کند.

کریدور شمال-جنوب که قدمتی چندصدساله دارد، امروز دوباره در مرکز توجه است و می‌تواند مسیر شکل‌گیری نظم جدید منطقه‌ای باشد؛ نظمی که ایران باید در آن، به‌جای تماشاچی، بازیگر اصلی باشد. ابتکار کمربند-جاده چین که احیای راه ابریشم است، ایران را به عنوان کانون تجاری تلقی کرده و یکی از همکاری‌های بر-برد ایران و چین است که سلاخی در برابر تحریم و یکجانبه‌گرایی غرب خواهد بود.

بنبجره فرصتی که همیشه باز نمی‌ماند

کریدورهای ترانزیتی، فرصتی بی‌ظنیر برای ایران در عصر تحولات ژئوپلیتیکی‌اند، اما این فرصت‌ها همیشگی نیستند. کشورهای رقیب با سرعت بالا در حال ساخت و تکمیل مسیرهای جایگزین هستند. اگر ایران بخواهد از مسیر کریدورها به رشد اقتصادی، افزایش درآمد ارزی و تقویت نفوذ منطقه‌ای دست یابد، باید با هم‌افزایی نهادی، توسعه زیرساختی و دیپلماسی هدفمند، وارد میدان عمل شود. در غیر این صورت، شاهراه ترانزیتی منطقه از مسیر ایران عبور نخواهد کرد. نقش مردم در تحقق فرصت‌های ترانزیتی برای ایران بسیار کلیدی و راهبردی است.

مشارکت بخش خصوصی، به‌ویژه سرمایه‌گذاران داخلی، می‌تواند موتور محرک توسعه زیرساخت‌های اقتصادی و تولیدی باشد. مردم، چه به عنوان صاحبان کسب‌وکار و چه از طریق صندوق‌های سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های مردمی، می‌توانند در پروژه‌های ریلی، جاده‌ای، بنادری و لجستیکي سرمایه‌گذاری کنند. همچنین، تقویت فرهنگ بهره‌برداری از ظرفیت‌های ترانزیتی در میان فعالان اقتصادی، منجر به رشد صادرات، ایجاد شغل و افزایش درآمد ارزی خواهد شد. آگاهی عمومی و مطالبه‌گری شهروندان نیز می‌تواند دولت را به تسریع در اجرای طرح‌های کلیدی وادار کند.

ایران عضو اتاق فرمان آینده اقتصاد جهان

در دورانی که نظم مالی جهان در حال پوست‌اندازی است، تهران می‌تواند نه‌تنها از نظم جدید منتفع شود بلکه در شکل‌دهی به اصول، قواعد و زیرساخت‌های مالی آینده نیز نقش ایفا کند؛ نظمی که دیگر قرار نیست برمدار دلار و نهادهای غربی بچرخد. گسترش گروه بریکس به بریکس پلاس و عضویت رسمی جمهوری اسلامی ایران از ژانویه ۲۰۲۴ را می‌توان یک تحول راهبردی در سیاست خارجی اقتصادی کشور دانست. در شرایطی که ساختارهای مالی بین‌المللی تحت سلطه نهادهای غربی نظیر صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی و شبکه سوئیفت، دهه‌هاست مسیر رشد کشورهای در حال توسعه را تحت تأثیر قرار داده‌اند، عضویت ایران در بریکس پلاس فرصتی فراهم کرده است تا تهران بخشی از یک بلوک نوظهور در حال بازتعریف نظم اقتصادی جهانی باشد.

بانک توسعه بریکس؛ فرصتی تازه برای پروژه‌های ایرانی

از مهم‌ترین ظرفیت‌هایی که این عضویت در اختیار ایران قرار می‌دهد، دسترسی به منابع مالی جدید، سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی و امکان تعامل بانکی فراتر از محدودیت‌های نظام مالی مبتنی بر دلار است. بانک توسعه جدید (New Development Bank) که درون بریکس فعالیت می‌کند، ظرفیت تأمین مالی پروژه‌های متعددی را دارد که ایران می‌تواند با طرح‌ریزی دقیق به آن دست یابد. همچنین پروژه‌هایی نظیر ریل بریکس و پلنقرم تسویهٔ BRICS Clear در هزار کارا اعضا قرار گرفته‌اند که به‌طور مشخص با هدف دور زدن زیرساخت‌های غربی مانند سوئیفت طراحی شده‌اند و برای کشوری چون ایران که سال‌ها از نظام پرداخت جهانی طرد شده، اهمیت مضاعف دارند.

خضور در اتاق فرمان آینده مالی جهان

اما آنچه اهمیت بیشتری دارد، امکان نقش آفرینی ایران در طراحی نظم مالی آینده است. ایران این فرصت را دارد که در کنار قدرت‌های نوظهور مانند چین، روسیه و هند، در تدوین اصول و زیرساخت‌های آیندهٔ نظام پولی بین‌المللی مشارکت کند؛ نظامی که در حال عبور از تمرکزگرایی، تک‌ارزی بودن و انکا به نهادهای غربی است. مدل‌هایی که روسیه و سایر اعضا پیشنهاد داده‌اند، براساس استقلال مالی، مشارکت دادن تعداد بیشتری از کشورها و استفاده از فناوری‌های نوین دیجیتال مانند پلنقرم‌های پرداخت لحظه‌ای، رمزارزها و حتی هوش مصنوعی بنا شده‌اند.

مانع اول؛ زیرساخت‌های بانکی ایران آماده نیست

با این حال، بهره‌برداری مؤثر ایران از این فرصت‌ها نیازمند غلبه بر چالش‌هایی است که برخی از آن‌ها درونی و برخی بیرون‌زا هستند. نخست آنکه ایران با ضعف ساختاری در زیرساخت‌های مالی و بانکی روبه‌روست. نبود سامانه‌های تسویه داخلی بین‌المللی، عدم اتصال مؤثر به شبکه‌های بانکی نوین و عقب‌ماندگی در حوزه رمزارزها و بانکداری دیجیتال، مانعی جدی در مسیر بهره‌برداری از فرصت‌های بریکس به شمار می‌رود. همچنین ایران در کنار مشکلات ارزی، با محدودیت‌های فنی و تکنولوژیکی ناشی از تحریم‌ها مواجه است که انتقال دانش و فناوری مالی را دشوار می‌سازد.

است به بسته شدن هرمز پنج‌ماد.

وقتی جغرافیا، سیاست را مسخر می‌کند

ایران با کنترل ۳۳ کیلومتر از تنگه هرمز دارای اهرمی است که می‌تواند اقتصاد ۲۵ تریلیون دلاری آمریکا را به زانو درآورد. این نه بلوف که واقعیت فیزیک و جغرافیاست؛ نفت جهان باید از آبراه ایرانی عبور کند و هر قطره‌آن در تورم آمریکا جاری می‌شود. به سبک فریدمن، کوئیتی تاریخ‌طنز سیاهی بازی می‌کند: آمریکا با تحریم‌هایش می‌خواست ایران را به دیوار چسباند، اما اکنون خودش در اتاقی گرفتار شده که تنها پنجره عمل می‌کند. از یک سو، تعرفه‌های جدیدی به تورم داخلی را دامن زده از سوی دیگر، هر اقدام نظامی علیه ایران ممکن نبودش کند.

ایران بازیگری که شاه‌مهره را در دست دارد

ایران نیز با تهدید به بستن هرمز، زلزله به جان واشنگتن می‌اندازد. تهران نشان داده توان عملیاتی برای محدودیت عبور و مرور کشتی از تنگه هرمز را داراست.

اندیشمندان آمریکایی جان میرشایمر می‌گوید که ترمپ با تعرفه‌ها شوک رکود تورمی ایجاد کرد؛ حالا یک شوک نفتی می‌تواند آمریکا را به دهه ۱۹۷۰ پرتاب کند.

ترامپ، مردی که در دام تحریم‌های خود افتاد

سیاست فشار حداکثری علیه ایران، اکنون مانند تیغ دو لبه عمل می‌کند. از یک سو، تعرفه‌های جدیدی به تورم داخلی را دامن زده از سوی دیگر، هر اقدام نظامی علیه ایران ممکن است به بستن شدن هرمز منجر شود.

وی افزود: رهبر انقلاب نیز در بیانیه گام دوم برادره اقتصاد توسط مردم تا حد امکان تأکید کرده‌اند. به عنوان مثال تولیدکننده‌ای که با آغاز شرایط جنگی منابع خود را به گونه‌ای مدیریت می‌کند که بتواند حقوق پرسنل خود را به‌طور مستمر و به‌موقع پرداخت کند، در واقع از تدابیر مناسبی بهره می‌گیرد. اگر دولت بتواند شرایطی ایجاد کند که این توانایی برای دو تا سه ماه بیشتر ادامه پیدا کند، در واقع به او کمک کرده است. اما اگر با صدور یک پخشنامه، او را در شرایطی قرار دهیم که مجبور به کاهش ذخایر خود شود، در حقیقت به مدیریت مردمی در اقتصاد آسیب زده‌ایم.

اسماعیلی تصریح کرد: با توجه به مواجهه طولانی مدت کشور با تحریم‌ها، مردم یاد گرفته‌اند چگونه با این شرایط کنار بیایند.

بنابراین، اکنون بیش از گذشته باید به مدیریت مردمی در اقتصاد بها داده شود. به عنوان نمونه، در شرایط جنگ، بانک مرکزی و دولت معمولاً کنترل نرخ ارز را در دست دارند اما در دوره ۱۲

اهمیت راهبردی اجلاس اخیر شانگهای برای ایران

گزارش

بر اساس گزارش رسانه اسپشیل اوراسیا، پس از تجاوز نظامی اسرائیل به ایران در ژوئن ۲۰۲۵، تهران تعاملات دیپلماتیک خود را با شرکای اوراسیایی تقویت کرد و از طریق سازمان همکاری شانگهای، در حال ایجاد اتحادهای قوی‌تری برای حفاظت دیپلماتیک، مشارکت اقتصادی و کمک‌های لجستیکی است. اجلاس اخیر فرصتی ویژه برای ایران بود تا ضمن بهره‌گیری از حمایت کشورهای بزرگ این سازمان در تجاوز نظامی اخیر، گسترش روابط اقتصادی و سیاسی با روسیه و چین را رقم بزند. جمهوری اسلامی ایران چرخش دیپلماتیک و اقتصادی خود به سمت شرق را افزایش داد و در جریان اجلاس اخیر، سازمان همکاری شانگهای و پس از درگیری با اسرائیل در ژوئن ۲۰۲۵، به‌طور فشرده با روسیه، چین و هند تعامل داشت. از همین روی، دیدارهای وزیر امور خارجه ایران در اجلاس سازمان همکاری شانگهای در چین، دیدارهای وزیر امور خارجه ایران در اجلاس سازمان همکاری شانگهای در چین نشان می‌دهد که تهران خواهان روابط نزدیک‌تر با کشورهای اوراسیا برای مقابله با انزوای اقتصادی، بهبود مسیرهای تجاری و تقویت جایگاه جهانی خود است.

قیال کشورهای اوراسیا بوده که با مشارکت آن در گروه بریکس و مشارکت فعال در سازمان همکاری شانگهای همسو است.

جزییات دیدار مقامات ایران با قدرت‌های شانگهای

پس از درگیری اسرائیل و ایران در ژوئن ۲۰۲۵، تهران تعاملات دیپلماتیک خود را با شرکای اوراسیایی تقویت کرد. در بیست و پنجمین جلسه شورای وزیران امور خارجه سازمان همکاری شانگهای در چین، سید عباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، چندین جلسه با سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه، وانگ یی، وزیر امور خارجه چین، سورامانیام جایشانکار، وزیر امور خارجه هند و گفت‌وگوی کوتاهی با شی جین پینگ، رئیس جمهور چین، برگزار کرد.

بزرگ این سازمان در تجاوز نظامی اخیر، گسترش روابط اقتصادی و سیاسی با روسیه و چین را رقم بزند. جمهوری اسلامی ایران چرخش دیپلماتیک و اقتصادی خود به سمت شرق را افزایش داد و در جریان اجلاس اخیر، سازمان همکاری شانگهای و پس از درگیری با اسرائیل در ژوئن ۲۰۲۵، به‌طور فشرده با روسیه، چین و هند تعامل داشت. از همین روی، دیدارهای وزیر امور خارجه ایران در اجلاس سازمان همکاری شانگهای در چین نشان می‌دهد که تهران خواهان روابط نزدیک‌تر با کشورهای اوراسیا برای مقابله با انزوای اقتصادی، بهبود مسیرهای تجاری و تقویت جایگاه جهانی خود است.

سناریوی ژئوپلیتیکی اجلاس اخیر شانگهای

جمهوری اسلامی ایران با یک ضرورت راهبردی برای کاهش پیامدهای درگیری نظامی اخیر با اسرائیل و انزوای فزاینده خود توسط روسیه و ایران در جریان مذاکرات خود، حمله به خاک و تأسیسات هسته‌ای ایران را به‌طور متقابل محکوم و پررژیم گفت‌وگوهای چندجانبه برای کاهش تنش‌های منطقه‌ای تأکید کردند. البته مسکو حمایت خود را در مجامع بین‌المللی، به‌ویژه شورای امنیت سازمان ملل، مجدداً تأیید کرد. تعاملات همزمان با چین، گستره مشارکت جامع استراتژیک بین دو کشور را نشان داد. یکن حمایت خود را از حاکمیت و امنیت تهران تأیید کرد و همچنین هر دو کشور مشارکت‌های اقتصادی فعلی خود را بررسی کردند. مذاکرات با ملل و قدرت‌های اصلی اوراسیا، لنگرگاه‌های راهبردی ایران

اخبار

مکانیزم ماشه چه تاثیری بر اقتصاد ایران دارد؟ هادی پارسا پژوهشگر اقتصادی

با نزدیک شدن به مهلت‌های حساس توافق هسته‌ای و افزایش فشارهای سیاسی غرب، واژه مکانیزم ماشه دوباره به صدر اخبار بازگشته و نگرانی‌هایی تازه در بازار و افکار عمومی ایجاد کرده‌است اما در حالی که بسیاری آن را تهدیدی اقتصادی می‌دانند، شواهد و تحلیل‌ها نشان می‌دهد که اثر واقعی این مکانیزم بر اقتصاد ایران بیش تر مستهلک شده و آنچه امروز بیش از همه خفاقرین است، اثر روانی و انتظارات تورمی ناشی از آن است.

با نزدیک شدن به پایان ضرب الاجل‌های توافق هسته‌ای و تشدید مواضع کشورهای غربی، بار دیگر واژه مکانیزم ماشه به صدر اخبار و تحلیل‌ها بازگشته است؛ سناریویی که بر اساس قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت امکان بازگشت خودکار تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران را فراهم می‌کند و در میان افکار عمومی، نگرانی‌هایی جدی درباره آینده اقتصادی کشور پدید آورده است. اما پرسش اساسی اینجاست که آیا مکانیزم ماشه، آن‌گونه که تصور می‌شود، ضربه تازه‌ای به اقتصاد ایران وارد می‌کند؟ یا بیش از آن که واقعیت اقتصادی باشد، سایه‌ای روانی است که باید مدیریت شود؟ پاسخ این پرسش، بار توجه به تجربه تحریم‌های چند سال گذشته، روشن‌تر از همیشه‌است. اقتصاد ایران از سال ۲۰۱۸، پس از خروج یک جانبه آمریکا از برجام، تحت فشار شدیدترین تحریم‌های ثانویه قرار گرفته‌است؛ تحریم‌هایی که عملاً همه ظرفیت‌های اصلی اقتصاد ایران، از صادرات نفت گرفته تا نظام بانکی، بیمه، کشتیرانی و حتی تجارت غیرنفتی را هدف قرار داده‌اند. در چنین بستری، بازگشت تحریم‌های شورای امنیت، به واسطه همکاری‌ها ماشه، نه مسیر جدیدی می‌گشاید و نه حلقه تازه‌ای را برنجیر تحریم‌ها اضافه می‌کند. حتی ندهای پژوهشی غربی نیز این واقعیت را تأیید کرده‌اند. براس نمونه اندیشکده‌هایی چون واشنگتن اینستیتو و زیند تأکید کرده‌اند که Snapback عمدتاً اثری نمادین دارد و ابزار روانی است نه اقتصادی. از دید این مؤسسات، هیچ‌کدام از قطعنامه‌های بازگشتی سازمان ملل ممنوعیت سنتقیمی برای فروش نفت یا صادرات کالاهای غیرنظامی ایران ایجاد نمی‌کنند و کشورهایی مانند چین که تاکنون تحریم‌های آمریکا را ناپدید گرفته‌اند، بعید است به صرف بازگشت قطعنامه‌های شورای امنیت، سیاست خود را تغییر دهند.

اما آنچه نمی‌توان از آن غفلت کرد، قدرت اثرگذاری روانی مکانیزم ماشه است. حتی پیش از عملی شدن آن، بازار ارز واکنش نشان می‌دهد، انتظارات تورمی تشدید می‌شود، سرمایه‌گذاران دست‌نگه می‌دارند و افکار عمومی با نوعی هراس از آینده مواجه می‌شود. به عبارت دیگر، اگرچه اثر واقعی ماشه پیشاپیش در اقتصاد ایران مستهلک شده اما اثر روانی آن هنوز فعال است و می‌تواند به التهاب در بازارها و رفتارهای اقتصادی غیرعقلانی منجر شود.

در چنین شرایطی، وظیفه اصلی سیاست‌گذار، نه مقابله با تحریمی تازه، بلکه مدیریت اثر روانی تحریم است. این امر نیازمند مجموعه‌ای از اقدامات هماهنگ و هوشمندانه در سطوح اقتصادی، رسانه‌ای و امنیت روانی است.

شفاف‌سازی صادقانه از سوی دولت

تیم اقتصادی دولت باید با زبان روشن و مستند به افکار عمومی توضیح دهد که مکانیزم ماشه چه هست و چه نیست و مهم‌تر از آن، چه تاثیری بر اقتصاد ایران دارد. کاهش ابهام و ترس عمومی، اولین گام در مهار انتظارات تورمی است.

حضور فعال بانک مرکزی در بازار ارز

اگر نرخ ارز فقط به واسطه اخبار سیاسی دچار نوسان شود، این به معنای غلبه فضای روانی است. حضور حساب‌شده بانک مرکزی در بازار برای کنترل نوسانات، می‌تواند پیام ثبات به فنانان اقتصادی ارسال کند.

بهره‌گیری از رسانه ملی و شبکه‌های اجتماعی

نهاد‌های دولتی و خصوصی باید از ظرفیت رسانه‌ها برای انتشار تحلیل‌های دقیق و مبتنی بر واقعیت استفاده کنند. رسانه‌های ملی باید فضایی را فراهم کنند که در آن اطلاعات صحیح در خصوص تاثیرات اقتصادی مکانیزم ماشه منتشر شود و از شایعات و اخبار غلط جلوگیری گردد. این مهم از طریق برگزاری نشست‌های خبری منظم با کارشناسان و تحلیلگران اقتصادی، به‌ویژه در زمینه‌های مرتبط با صادرات نفت، سیستم بانکی و تجارت خارجی ایران، امکان پذیر است. همچنین استفاده از شبکه‌های اجتماعی برای ارتباط مستقیم با عموم مردم و پاسخ به نگرانی‌های آن‌ها می‌تواند نقش مهمی در کاهش اضطراب و شایعات ایفا کند.

افزایش شفافیت در سیاست‌های اقتصادی

در شرایط بحرانی، شفافیت به‌ویژه در سیاست‌های مالی، ارزی و تجاری، به‌ویژه در زمینه نحوه مدیریت منابع ارزی و کنترل بازارها، ضروری است. سیاست‌گذاری‌ها باید به‌طور مژوژو به موقع برای فعالان اقتصادی توضیح داده شود تا تا هرگونه سردرگمی یا نگرانی در میان بخش خصوصی جلوگیری شود. بانک مرکزی باید اطلاعات دقیق و به‌روز در خصوص ذخایر ارزی، نرخ‌گذاری ارز و برنامه‌های حمایت از صادرات غیرنفتی را در اختیار مردم قرار دهد.

حمایت از صادرات غیرنفتی و صنایع داخلی

برای جلوگیری از تأثیر منفی روانی بازگشت تحریم‌ها، سیاست‌های حمایتی باید متمرکز بر تقویت صادرات غیرنفتی و حمایت از صنایع داخلی باشد. ایران باید ظرفیت‌های خود را در بخش‌هایی مانند پتروشیمی، فولاد، کشاورزی و صنایع الکترونیک افزایش دهد تا از وابستگی به صادرات نفت کاسته و درآمد‌های ارزی جایگزین ایجاد کند. همچنین تسهیلات مالی، حمایت از بخش خصوصی و تحرک تقاضا برای کالاهای داخلی می‌تواند به تقویت تاب‌آوری اقتصادی کمک کند.

تقویت تعاملات منطقه‌ای و جهانی

یکی از بهترین راه‌های مقابله با آثار روانی مکانیزم ماشه، تقویت روابط تجاری و دیپلماتیک با کشورهای همسایه و شرکای تجاری است. ایران باید از روابط خود با کشورهای آسیایی مانند چین، هند، روسیه و کشورهای خاورمیانه به‌طور مؤثر استفاده کند و راه‌های جدید برای صادرات کالا و خدمات خود ایجاد کند. تقویت شبکه‌های تجارت غیررسمی و استفاده از ارزهای ملی در مبادلات تجاری می‌تواند به کاهش اثرات تحریمی روانی کمک کند. در این راستا، می‌توان از تجربیات موفق کشورهای هم‌پیمان برای دور زدن تحریم‌ها استفاده کرد.

هستند. هر دو کشور مخالفت خود را با اقدام نظامی اسرائیل ابراز و حمایت خود را از ثبات منطقه‌ای از طریق گفت‌وگوی مشارکتی اعلام کردند. مخالفت مشترک با تحریم‌ها و مداخلات غرب، فضایی مناسب برای همکاری بیشتر با جمهوری اسلامی ایجاد می‌کند.

رایزنی با نمایندگان هند نشان می‌دهد که تهران تمایل دارد با ایفای نقش عمده در لجستیک اوراسیا، به‌ویژه از طریق کریدور شمال-جنوب که بنادر ایران را به روسیه و هند متصل و تجارت منطقه‌ای را تقویت می‌کند، دهلی نو را به سمت خود جذب کند. دیدارهایی که عباس عراقچی در چارچوب رویداد سازمان همکاری شانگهای داشت، تعهد تهران به نظم جهانی چندقطبی و قصد آن برای زدن فشار غرب با جایگیری عمیق‌تر در سازمان‌های تحت رهبری اوراسیا را نمایان کرد. این دیدارها همچنین اهمیت سازمان همکاری شانگهای و بریکس را به عنوان وزنه‌های تعادلی در برابر نفوذ غرب در سیاست و اقتصاد جهانی آشکار می‌کند.

شاخص‌های مهم در همکاری تهران و شانگهای

تکمیل بخش راه‌آهن رشت-آستارا از کریدور حمل‌ونقل بین‌المللی شمال-جنوب تا اواخر سال ۲۰۲۵ که تجارت بی‌وقفه از روسیه به هند را از طریق ایران تسهیل می‌کند.

رسمی سازی توافق نامه‌های تجاری دوجانبه جدید بین ایران و چین یا روسیه، با تمرکز بر زیرساخت‌های انرژی، سیستم‌های تهاتر و معاملات با ارزهای محلی.

تمدید یا افزایش همکاری‌های نظامی و معاملات تسلیحاتی بین ایران و روسیه، به‌ویژه پس از انتقاد علنی مسکو از حملات غرب. تغییرات در حجم صادرات نفت از طریق تنگه هرمز یا کریدورهای جایگزین، به‌ویژه اگر ایران از کنترل صادرات به عنوان اهرم فشار استفاده کند یا با تهدیدات دریایی جدید روبرو شود.

سطوح تعاملات دیپلماتیک بین ایران و کشورهای عضو بریکس یا سازمان همکاری شانگهای، شامل دیدارها و بیانیه‌های رسمی.

تلاش تهران برای غلبه بر تحریم‌ها

دیپلماتسی اخیر ایران برای مقابله با تجاوز نظامی و انزوای بین‌المللی، نشان‌دهندهٔ تلاشی راهبردی به سوی شرق است. تأکید بر گسترش روابط با روسیه، چین و هند، اولویت‌های تهران را آشکار می‌کند که تضمین مشارکت‌های

اقتصادی، حفاظت از حاکمیت ملی و تأکید بر اهمیت منطقه‌ای خود است. دیدار اخیر بیسمن نمایندگان ایران و مقامات سعودی، تلاش تهران برای افزایش نفوذ دیپلماتیک و تجاری خود در قبال کشورهای اوراسیا و تعامل با بازیگران اصلی منطقه‌ای و بین‌المللی را بیشتر آشکار می‌کند.

پیگیری دقیق چگونگی اجرای توافقات اقتصادی دو جانبه ایران، به‌ویژه توافقات مربوط به زیرساخت‌ها و تجارت، کلید ارزیابی توانایی این کشور در کسب نفوذ و قدرت در میان سازمان‌های اوراسیا و بازیگران محلی و همچنین تثبیت اقتصاد آن با توجه به چالش‌های ژئوپلیتیکی کنونی است.

صنعت نیازمند بسته حمایتی فوری است؛ با حرف مشکل حل نمی‌شود

رئیس کمیسیون صنایع غذایی اتاق بازرگانی ایران با انتقاد از اجرای ناقص بسته حمایتی دولت، خواستار بازنگری فوری و جامع این بسته برای حمایت از همه صنایع کشور شد.

محسن امینی، رئیس کمیسیون صنایع غذایی اتاق بازرگانی ایران در گفت‌وگو با اقتصاد معاصر اظهار داشت: با وجود تلاش‌های بخش خصوصی و دولت برای تأمین کالاهای اساسی در جنگ ۱۲ روزه، بسته حمایتی دولت برای احیای اقتصاد ناکافی است و نیاز به اصلاح فوری دارد. وی خواستار حمایت جامع از همه صنایع، تسریع در اجرای مصوبات و رفع موانع اجرایی در این حوزه شد.

لزوم اصلاح بسته حمایتی دولت از صنایع / مشکلات صنعت با حرف حل نمی‌شود

امینی اظهار کرد: زمان اجرای بسته حمایتی مشخص نیست، بانک‌ها، بیمه و سازمان مالیاتی فرصت کافی به واحدها نمی‌دهند. قسط‌های بانکی روزانه مطالبه می‌شود، چهار کارگشت می‌خورند و صوفت با بلاک شدن حساب‌ها مواجه‌اند. این بسته باید تا امروز اجرایی شد اما هنوز در حد گفت‌وفا باقی مانده و عملیاتی نشده‌است. رئیس کمیسیون صنایع غذایی اتاق ایران ادامه داد: ما در جلسات با دولت این مسائل را مطرح کردیم اما بسته پیشنهادی در جلسه اخیر نمایندگان بدون هیچ اصلاحی تکرار شد. این نشان‌دهنده توفقد در اجراست. از گفتار باید به عمل برسیم و مشکلات را با نگاهی جامع حل کنیم. صنوف ما هنوز با ذغدغه‌های مالی و اجرایی مواجه‌اند و نمی‌توانیم منتظر جلیسات بی‌نتیجه بنامیم. رئیس کمیسیون صنایع غذایی درباره راهکارها اظهار کرد: دولت باید با اصلاح مصوبه، همه صنایع را تحت پوشش قرار دهد، نه اینکه انتخاب واحدها به سازمان‌های استانی واگذار شود. این انتخاب باید در سطح ملی و به صورت فراگیر انجام شود تا هیچ بخشی از زنجیره تولید کنار نماند.

همچنین، اجرای فوری امهال بدیعی‌های بانکی، مالیاتی و بیمه‌ای ضروری است. افزایش ظرفیت‌های تولید و تقویت بخش خصوصی در تأمین مایحتاج مردم، نباید با موانع اجرایی مواجه شوند. دولت باید با تسریع در تخصیص ارز و روان سازی فرآیندهای گمرکی، دسترسی به مواد اولیه را تسهیل کند. این اقدامات اعتماد بخش خصوصی را تقویت و از توقف تولید جلوگیری می‌کند. وی به تجربه جنگ اخیر اشاره کرد و گفت: همدلی بخش خصوصی و دولت در جنگ اخیر داد که می‌توانیم از بحران‌ها عبور کنیم اما این تجربه باید به اصلاح سیاست‌ها منجر شود. نباید منتظر شرایط خاص باشیم تا مشکلات را حل کنیم. باید فرآیندهای اجرایی را از حلاز روان و پایدار کنیم.

نشان دهنده کاهش ۴۳٫۹ درصدی بارش‌های تهران در سال آبی جاری است.

در همین راستا داوود نجفیان، مدیرعامل آب شرکت منطقه‌ای استان البرز در گفت‌وگویی درباره ضرورت به‌کارگیری فناوری‌های جدید افزود: با توجه به اینکه در شرایط فعلی منابع آبی ما محدود شده، برنامه‌ریزی و ابزارهای سنتی دیگر جوابگوی نیازهای این بخش نیست. به عنوان مثال در بخش تأمین و توزیع آب کشاورزی اگر بخواهیم به شیوه سنتی و غرقاب‌نی عمل کنیم، طبیعتاً بخشی از آب را از دست خواهیم داد.

مدیرعامل آب شرکت منطقه‌ای این استان بیان کرد: وقتی می‌گوییم راندمان متوسط مصرف آب کشاورزی ۳۰ درصد است، یعنی ۷۰ درصد آب را دسترس خارج می‌شود. بنابراین استفاده از فناوری و تکنولوژی‌های روز به ما کمک می‌کند تا بتوانیم همین ۳۰ درصد را در اختیار گیاه و کشاورزی قرار دهیم و از هدر رفت آب جلوگیری کنیم. وی بیان کرد: کنوتورهای هوشمند که به صورت آنلاین میزان آب مصرفی را مشخص کرده و در صورت مصرف بیش از حد مجاز، با قطع جریان، جلوی برداشت اضافی آب را می‌گیرد، نمونه‌ای از فناوری‌های نوین است که به سمت استفاده از آنها حرکت کرده‌ایم.

کشاورزی بیش از ۷۵ درصد آب کشور را مصرف می‌کند

همچنین آزاده خادم، مدیر گروه پژوهشی بیوتکنولوژی گیاهان باغبانی جهاد دانشگاهی استان خراسان رضوی در گفت‌وگویی با بیان اینکه کشاورزی در حال حاضر بیشترین مصرف‌کننده آب شیرین در کشور است، بیان کرد: بیش از ۷۵ درصد آب کشور در این حوزه مصرف می‌شود و با وجود قرار گرفتن اقلیم خشک و کم‌آب، بهره‌وری بسیار پایین است و هدررفت بالایی داریم. بنابراین باید علاوه بر اصلاح مصرف آب، به سمت محصولات با ارزش افزوده بالا نیز حرکت کنیم.

وی با انتقاد از ارزش پایین آب در کشور اظهار کرد: یکی دیگر از چالش‌ها، عدم تناسب قیمت آب با اهمیت آن است. اگر نظام حکمرانی در این زمینه تصمیم‌گیری جدی نگیرد، بهره‌وری پایین و هدررفت ادامه خواهد داشت. خادم ادامه داد: نکته دوم، استفاده از روش‌های نوین آبیاری

مرعشی سایپا را می‌بلعد؟

❏ خصوصی سازی در ایران که قرار بود موتور محرک اقتصاد وراهبای بنگاه‌های دولتی از ناکارآمدی باشد، در سال‌های اخیر به نمایشی تأسف‌بار تبدیل شده است. واگذاری‌های غیرشفاف، بدون اهلیت‌سنجی دقیق و با دخالت‌های پشت پرده، نه تنها به بهبود وضعیت بنگاه‌های اقتصادی منجر نشده، بلکه آن‌ها را به ورطه نابودی کشانده است. تجربه تلخ شرکت‌هایی چون ارج، آزمایش، هیکو و نیشکر هفت‌تپه گواهی است براین مدعا. حال‌این سانروی شکست‌خورده در صنعت خودروسازی، قلب تپنده اقتصاد صنعتی کشورمان، در حال تکرار است. ایران خودرو، غول خودروسازی کشور، قربانی واگذاری نمایشی شد که نه خصوصی سازی بود و نه حتی گامی در جهت اصلاح ساختار.

این شرکت صرفاً به دست گروهی خاص سپرده شد که نه تنها پولی برای این واگذاری پرداخت نکرد، بلکه با انبوهی از پرونده‌های قضایی و تخلفات مالی، مدیریت این بنگاه عظیم را در دست گرفت. حالا، سایپا، دیگر خودروساز بزرگ جاده مخصوص، در آستانه تکرار همین فاجعه است. سال گذشته، دولت چهاردهم با پهن کردن فرش قرمز برای شرکت کرو، از مجموعه واردکن هیچ هزینه‌ای در پها هم میزان سهام قبلی به مسند مدیریت ایران خودرو نشاند.

این شرکت که به اسم خصوصی سازی وارد میدان شد، نه تنها از قانون پیروی نمی‌کند، بلکه در حال شاخ و شانه کشیدن است. جدیدترین قانون گریزی آبی پوشان جاده مخصوص مربوط به گرانی اخیر محصولاتش است. با آنکه وزیر صمت پای افزایش قیمت این مجموعه را امضا نکرده بود، مدیرعامل ایران خودرو با تهدید دولت و دادن شمارش معکوس قیمت محصولات خود را بالا برد. افزایش یکباره ۲۵ درصدی قیمت محصولات، نادیده گرفتن مصوبات دولتی و… نشان داد که هدف کرو، در اصل اصلاح ساختار، بلکه بهره‌برداری عمدتاً شخصی از پتانسیل و امکانات این غول خودروسازی بود. آن موقع هم این سؤال در آذهان ایجاد شد که در کجای دنیا یک قطعه ساز صاحب مدیریت یک خودروساز می شود و از خودش قطعه می‌خرد. آن هم برای قیمت و کیفیتی که خودش تأیید کند. حالا سایپا در آستانه تکرار همین سناریو قرار دارد. دولت چهاردهم در حال فراهم کردن زمینه برای تسلط کرمان موتور بر سایپا است. شنیده‌ها حاکی از آن است که اپدرو همانند صندوق بازنشستگی فولاد قصد دارد با واگذاری حق رأی خود که ۱۶٫۵ درصد از

سهام سایپاست، مسیر ابری تسلط کرمان موتور هموار کند. کرمانی‌ها که در حال حاضر ۶ درصد از سهام سایپا را در اختیار دارند، با حمایت سهام ۱۵٫۵ درصدی صندوق بازنشستگی فولاد و ائتلاف با سهام‌های خرد (حدود ۲ درصد) می‌توانند سهمشان را به ۴۳ درصد برسانند. این امر عملاً کنترل سایپا را بدون پرداخت هزینه‌ای به کرمان موتور واگذار می‌کند. نتیجه این اتفاق سبب خواهد شد که سهام دولتی سایپا که ۴۳ درصد کل سهام این شرکت را تشکیل می‌دهد فروپرا شود به‌صورت بلوکی عرضه شود، دیگر خریداری نداشته باشد. رقابتی بالقوه، از جمله بایک زنجانی، علی انصاری، گروه انتخاب و دیگر خواستگاران، عملاً از گردونه رقابت کنار گذاشته شدند و کرمان موتور که صرفاً مونتاژکننده خودروهای چینی است و هیچ سابقه‌ای در طراحی یا تولید خودرو ندارد، ساکن هدایت تازنجی پوشان جاده‌مخصوص راد دست بگیرد. کرمان موتور جزو مجموعه شرکت‌های اقتصادی است که هدایت آنها را حسین مرعشی عضو برجسته حزب کارگزاران برعهده دارد. او اخیراً گفته که زمستان پارسال کرمان موتور در نامه‌ای اعلام کرد می‌توانیم سایپا را بگیریم. حسین مرعشی از افراد مرتبط با فعالیت‌های ساختارشکنانه فتنه ۸۸ بود. او شادگاه پنج‌شنبه ۲۷ اسفندماه همان سال ۱۳۸۸، پس از صدور حکم قطعی از سوی شعبه ۵۴ دادگاه تجدیدنظر تهران، بازداشت و برای گذراندن دوران محکومیت یک‌ساله‌اش روانه زندان اوین شد. این حکم براساس شکیات دادستان وقت تهران، عباس جعفری دولت‌آبادی و استناد به ماده ۵ قانون مجازات اسلامی صادر شده بود؛ ماده‌ای که به مجازات فعالیت تبلیغی علیه نظام جمهوری اسلامی ایران یا به نفع گروه‌ها و سازمان‌های مخالف نظام اختصاص دارد. اتهام اصلی مرعشی، مصاحبه‌ای بود که با سایت عبور انجام داده و در آن اظهار داشته بود: همه ما کسانی که در زندان هستند شریک جرم هستیم و تأکید کرده بود که جمعیتی چند ده‌هزار نفری باید خودروی زندان آماده کند؛ سخنانی که در فضای پرتنش پس از انتخابات ۸۸، مصداق فعالیت تبلیغی علیه نظام تلقی شد. قاضی پیرعباس در شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب، وی را به یک سال حبس تعزیری و محرومیت مادام‌العمر از فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی «هنری محکوم کرد. در ادامه، دادگاه تجدیدنظر ضمن تأیید حکم حبس، محرومیت از فعالیت را به مدت ۶ سال کاهش داد. وی نهایتاً پس از گذراندن یک سال حبس، در صبحگاه ۲۰ اسفندماه ۱۳۸۹ از زندان آزاد شد.

اکنون که دولت اصلاح‌طلب پزشکیان برسر کار است، به نظری رسد مرعشی با آن سابقه محکومیت امیدوار شده که دومین خودروساز بزرگ کشور را به راحتی در اختیار بگیرد. گفنتی است حزب کارگزاران از مهمترین احزاب اصلاح‌طلب محسوب می‌شود که در انتخابات سال گذشته سنگ تمام برای رأی آوردن پزشکیان گذاشت. حسین شایان، استاد دانشگاه و تحلیلگر اقتصاد، در گفت‌وگو با چارسوق، این روند را به شدت مورد انتقاد قرار داد و گفت: خصوصی سازی واقعی نیازمند شفافیت، اهلیت‌سنجی دقیق و نظارت مستمر است. آنچه در ایران خودرو رخ داد، خصوصی سازی نبود، بلکه واگذاری مدیریت به گروهی خاص با روابط پشت‌پرده بود. کرو، بدون پرداخت هزینه‌ای، کنترل ایران خودرو را در دست گرفت و حالا با انحصارگرایی و قانون‌گریزی، این شرکت را به سوی زیان بیشتر سوق داده است. زیان انباشته ایران خودرو و سایپا تا تیرسال جاری به ۲۸۰ هزار میلیارد تومان رسیده بودی‌های جاری این دو شرکت به ۶۰۰ هزار میلیارد تومان بالغ شده است. این ارقام نشان دهنده عمق فاجعه‌ای است که نتیجه سال‌ها مدیریت ناکارآمد و دخالت‌های دولتی بوده است. حالا، با واگذاری سایپا به کرمان موتور، این فاجعه در حال تکرار است. اگر این روند ادامه پیدا کند، سایپا و ایران خودرو به سرنوشت شرکت‌های بزرگی چون ارج، آزمایش، بلا و داروگرد دچار خواهند شد؛ شرکت‌هایی که زمانی ستون‌های صنعت ایران بودند، اما به دلیل بل واگذاری‌های غیرشفاف و مدیریت ناکارآمد، به خاطر‌ای تلخ تبدیل شدند.

اوافزود: دولت چهاردهم با این اقدامات، نه تنها به سهامداران خرد خیانت کرده، بلکه کل صنعت خودروسازی و زنجیره تأمین وابسته به آن را به خطر انداخته است. این نوع واگذاری‌ها که صرفاً به تغییر مدیریت منجر می‌شود و اصلاح ساختار، سرمایه‌گذاری در این صنعت را به مخاطره می‌اندازد. خصوصی سازی باید به معنای کاهش دخالت دولت، افزایش رقابت و بهبود کارایی باشد، اما آنچه در ایران خودرو و سایپا شاهدیم، صرفاً توزیع رانت بین گروه‌های خاص است. برای جلوگیری از این فاجعه، لازم است نهاد‌های نظارتی، از جمله مجلس شورای اسلامی و سازمان بازرسی کل کشور، وارد عمل شوند و واگذاری‌های غیرشفاف را متوقف کنند. شفافیت در فرآیند واگذاری، اهلیت‌سنجی دقیق و نظارت مستمر بر عملکرد شرکت‌های دریافت‌کننده سهام، حداقل الزاماتی هستند که باید رعایت شوند. در غیر این صورت، سایپا و ایران خودرو به سرنوشت ارج و آزمایش دچار خواهند شد و این بار، نیت‌جان برای اقتصاد ایران به مراتب سنگین‌تر خواهد بود.

■ پنجشنبه ۲ مرداد ۱۴۰۴

■ ۲۸ محرم ۱۴۴۷

■ ۲۴ July ۲۰۲۵

■ شماره اول

■ چاپخانه: صمیم

■ تلفن: ۶۶۱۲۸۶۱۲

■ روابط عمومی: ۰۹۲۱۳۹۰۹۰۶۹

■ مدیر مسئول: مهدی مهرپور

■ کد پستی: ۱۴۱۹۹۷۳۱۶۸

■ آدرس: خیابان آزادی – چهارراه فرصت – پلاک ۹۸ – طبقه ۶

کاوشرگ۱ تا ماهواره برقاصد؛

نگاهی به برخی پرتاب‌های زیرمداری ایران

گزارش

❏ با پرتاب زیرمداری ماهواره بر قاصد، بار دیگر نگاهی به ایران برای فتح فضا معطوف شد؛ مسیری که از پرتاب‌های زیرمداری کاوشگر ۱ آغاز شد و حالا با آزمون‌های فنی کم‌هزینه اما راهبردی، به نقطه‌ای رسیده که مقدمه‌ای برای حضور پایدار در مدار است. تست زیرمداری با پرتاب زیرمداری به نوعی پرتاب فضایی گفته می‌شود که طی آن جسم پرتاب‌شده (معمولاً ماهواره بر، کپسول آزمایشی یا…) به ارتفاع بسیار بالا در جو زمین می‌رسد اما به سرعت و زاویه‌ای نمی‌رسد که وارد مدار دور زمین شود. به عبارت ساده‌تر، جسم در این نوع پرتاب، مدار کاملی به دور زمین نمی‌زند و پس از طی قوس پروازی، دوباره به سطح زمین بازمی‌گردد. در واقع این تست بیشتر جنبهٔ آزمون شرایط پرتاب و عملکرد تجهیزات را دارد تا قرار دادن جسمی در مدار.

آزمون زیرمداری (Suborbital Test) یکی از مراحل مهم در توسعه فناوری‌های فضایی است که طی آن یک پرتابگر یا محموله بدون رسیدن به مدار کامل زمین، به ارتفاع قابل توجهی از سطح زمین فرستاده می‌شود و سپس دوباره به سطح زمین بازمی‌گردد. هدف اصلی از تست‌های زیرمداری، آزمون عملیاتی بخش‌هایی از یک سامانه فضایی در شرایط واقعی اما ریسک و هزینه کمتر نسبت به پرتاب کامل مداری است. در این آزمون‌ها می‌توان بخش‌های مختلف مانند موتورهای سوخت مایع یا جامد، سامانه‌های هدایت و کنترل، سازه و بدنه پرتابگر، سامانه‌های جداکننده مرحله‌ها، مکانیزم‌های ایمنی و حتی سامانه‌های ارتباطی و بازتابی داده را در یک محیط واقعی آزمایش کرد. این نوع تست به‌ویژه در مراحل توسعه یک ماهواره بر یا یک فضاپیما بسیار حیاتی است چراکه اشکالات فنی احتمالی در محیط واقعی مشخص و اصلاح می‌شوند. در پرتاب مداری، هدف این است که جسم پرتاب‌شده به سرعت مناسب برسد تا بتواند وارد مدار مداری (مدار نزدیک زمین) شود. درحالی که در تست‌های زیرمداری، سرعت معمولاً پایین‌تر است و جسم به دلیل نبود سرعت مداری کافی، پس از رسیدن به نقطه اوج (Apogee) به زمین بازمی‌گردد. در واقع، هدف تست زیرمداری، ارزیابی قابلیت‌ها در مراحل اولیه پرتاب است، نه دستیابی به مدار. شرایط تحریم‌های بین‌المللی و دسترسی محدود ایران به داده‌های تجربی سایر کشورها، تست‌های زیرمداری نقش کلیدی در خوداتکایی فناوری فضایی کشور دارند. این آزمون‌ها به پژوهشگران ایرانی اجازه می‌دهند تا به صورت گام به گام، بدون

ریسک از دست رفتن ماهواره‌های گران قیمت، سامانه‌های پرتاب خود را تکمیل کرده و در هر مرحله اشکالات را شناسایی و اصلاح کنند. پرتاب‌های زیرمداری همچنین پایه‌های فضایی سامانه‌های مخابراتی زمینی و حتی آموزش تیم‌های عملیاتی را درگیر می‌کنند و زمینه‌ساز آمادگی برای پرتاب‌های پیچیده‌تری می‌شوند. تست زیرمداری به عنوان یک حلقه حیاتی بین طراحی آزمایشگاهی و پرتاب مداری، جایگاه بسیار مهمی در زنجیره توسعه فناوری فضایی دارد. کشورهایی مانند ایران که در حال تثبیت جایگاه فضایی خود هستند، برای کاهش ریسک و افزایش دقت در پرتاب‌های آتی، به شدت وابسته به موفقیت در این مرحله‌اند. تست رزور ۳۰ تیرماه ۱۴۰۴ با ماهواره بر قاصد، مثالی بارز از این نوع پرتاب‌هاست که ضمن نشان دادن آمادگی فنی، مسیر را برای گام‌های بزرگ‌تر فضایی کشور هموار می‌سازد.

زیرسیستم‌های ماهواره‌ای

زیرسیستم‌های ماهواره‌ای در حوزه فضایی به اجزای حیاتی گفته می‌شود که هر یک وظیفه‌ای خاص برای بقا و عملکرد ماهواره در مدار برعهده دارند. این زیرسیستم‌ها شامل واحدهایی نظیر سامانه کنترل وضعیت و موقعیت (AOCS)، سامانه مخابراتی و ارسال داده، سامانه تأمین توان (مانند پنل‌های خورشیدی و باتری)، واحد پردازش فرمان و داده (OBC)، کنترل حرارتی و حتی سامانه‌های پیش‌رانش کوچک می‌شود. پیش از پرتاب ماهواره به مدار، باید این اجزا به دقت در شرایط محیطی مشابه فضا مورد ارزیابی قرار گیرند تا از عملکرد صحیح آن‌ها در مأموریت واقعی اطمینان حاصل شود. از آن جایی که شبیه‌سازی کامل محیط فضا در آزمایشگاه‌ها امکان‌پذیر نیست، تست‌های زیرمداری بهترین گزینه برای سنجش این زیرسیستم‌ها در شرایط نزدیک به واقعیت محسوب می‌شود.

به عنوان مثال اگر در آزمون زیرمداری اخیر که با ماهواره بر قاصد انجام شد تمرکز اصلی بر بررسی عملکرد برخی زیرسیستم‌های ماهواره‌ای بوده باشد، این به آن معناست که یک محموله آزمایشی (که الزاماً یک ماهواره کامل نبوده) به ارتفاع بالایی جو زمین ارسال شد تا در مدت زمان حضور در فاز بالای پرواز، شرایط واقعی مانند فشار پائین، دمای شدید، ارتعاشات پرتاب و شتاب پرتاب، آزمود و راجربه‌بند کند. داده‌های به‌دست‌آمده از این آزمون به مهندسان کمک می‌کند تا عملکرد قطعات را تحلیل و ایرادات احتمالی را شناسایی کنند.

بررسی زیرسیستم‌ها در فاز زیرمداری مزایای کلیدی دارد: نخست

سامانه‌های کنترل، مورد استفاده قرار گرفته‌اند. این پرتاب‌ها نقش کلیدی در کاهش ریسک مأموریت‌های اصلی مداری ایفا می‌کنند. آخرین نمونه از این دست، پرتاب آزمایشی قاصد روز دوشنبه بود که گامی دیگر در راستای آمادگی برای پرتاب‌های عملیاتی محسوب می‌شود.

۱. بلوک انتقال مداری سامان – مهر۱۴۰۱

در ۱۲ مهر ۱۴۰۱، نمونهٔ آزمایشی بلوک انتقال مداری سامان که با هدف انتقال ماهواره بین مدارها طراحی شده، به همراه یک کاوشگر زیرمداری آزمایش شد. این پرتاب، زیرسیستم‌های تجهیز به‌ویژه در شرایط نزدیک فضا را بررسی کرد و داده‌برداری کامل از عملکرد آن انجام شد.

عملکرد زیرسیستم‌های نمونه مهندسی بلوک انتقال مداری سامان در شرایط نزدیک به شرایط فضایی آزمایش شد و داده‌برداری کامل از عملکرد بلوک مذکور انجام شد و عملکرد آن در شرایط عملیاتی در ارتفاع بالا به اثبات رسید.

در طراحی و ساخت بلوک انتقال مداری سامان که برای افزایش ارتفاع مداری ماهواره‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد، از فناوری‌های پیشرفته‌ای استفاده شده است که تنها در انحصار تعداد معدودی از کشورها است و با این پرتاب یک مرحله مهم از توسعه بلوک مذکور تکمیل شد تا در آینده شاهد بهره‌گیری عملیاتی از این فناوری پیشرفته در پرتاب‌های فضایی کشور باشیم.

۲. ماهواره پرتابم ۱۰۰-۱. آذر تا اسفند۱۴۰۱

پرتاب زیرمداری ماهواره پرتابم ۱۰۰ نیروی هوافضای سپاه در آذرماه ۱۴۰۱ با موفقیت انجام شد. آزمایش پروازی این ماهواره بر با موتور سوخت جامد مرحله اول رافع با موفقیت انجام شده است و قائم ۱۰۰ اولین ماهواره بر سه مرحله‌ای سوخت جامد ساخت کشور است که توسط دانشمندان نیروی هوافضای سپاه ساخته شده است. ماهواره بر سوخت جامد قائم ۱۰۰، ماهواره‌ای است که با سه مرحله سوخت جامد قادر خواهد بود ماهواره‌های با وزن ۸۰ کیلوگرم را در مدار ۵۰۰ کیلومتری از سطح زمین قرار دهد. در این آزمایش موتور مرحله اول ماهواره پرتابم ۱۰۰ که همان موتور سوخت جامد رافع است و در دی‌ماه ۱۴۰۰ آزمایش زمینی خود را با موفقیت پشت سر گذاشته بوده، مورد آزمایش پروازی زیرمداری قرار گرفت.

۳. کپسول زیستی کاووس – آذر ۱۴۰۲

کپسول زیستی ایران با نام کاووس بعد از یک دهه توقف از پایگاه امام خمینی (ره) سمنان برای انجام تست زیرمداری به فضا پرتاب شد. آخرین پرتاب کپسول زیستی ایران در سال ۱۳۹۲ صورت گرفته بود که پس از آن دلیل مسائل مختلف متوقف شده بود.

با پرتاب موفق این کپسول ۵۰۰ کیلوگرمی که به سفارش سازمان فضایی ایران و توسط پژوهشگاه هوافضای وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ساخته شد است، توسعه فناوری‌های مختلف طر ح اعزام به فضا شامل پرتاب، بازتابی، سامانه‌های کنترل سرعت و سپر ضربه گیر، طرح آیرودینامیک کپسول و چتر، سامانه‌های مربوط به کنترل و پایش شرایط زیستی و … مورد آزمایش قرار گرفت.

۴. ماهواره بر قاصد – تیر ۱۴۰۴

صبح دوشنبه سی ام تیرماه یک آزمون زیرمداری توسط ماهواره بر قاصد با هدف ارزیابی برخی فناوری‌های جدید در حال توسعه صنعت فضایی ایران انجام گرفت؛ نتایج حاصل از این آزمون در جهت ارتقای عملکرد ماهواره‌ها و سامانه‌های فضایی کشور به‌کار گرفته خواهد شد. این تجربه تست‌های مستمر نشان می‌دهد که ایران با تدوین یک نقشه راه مهندسی، از آزمون بلوک‌های انتقال مداری و راکت‌های سوخت جامد گرفته تا کپسول‌های زیستی و ماهواره‌ها را با اهداف افزایش قابلیت اطمینان پرتاب‌های مداری به‌کار گرفته‌است. این رویکرد، نشان‌دهنده گذار از مراحل اولیه به بلوغ فنی و خوداتکایی در صنعت فضایی است.

رژیم صهیونیستی، غزه را به خطرناک‌ترین نقطه جهان تبدیل کرده‌است

❏ مرگ برائز گرسنگی، حمله به بیمارستان‌ها، ربودن پزشکان، تهدید جان خبرنگاران و مشنگ‌باران نقاط مختلف اتفاقاتی هستند که این روزها در غزه جریان دارد و با ادامه دار شدن این وضعیت به نظر می‌رسد رژیم صهیونیستی سعی در عادی‌سازی و پذیرش این وضعیت برای مردم غزه دارد. دیدن تصاویر دلخراش و مرگ مردم غزه بر اثر گرسنگی نباید به مسئله‌ای رایج و عادی تبدیل شود، امروز می‌توان یکی از مهم‌ترین نقش‌آفرینی‌های ممکن برای رسانه‌های مختلف جهان را ایستادگی و مقابله با عادی‌سازی این وضعیت در غزه دانست. به گزارش ایلنا، منیرالمبرش مدیرکل وزارت بهداشت فلسطین با مداد، سه‌شنبه اعلام کرد که مرحله حخطی که این بار بک تجربه می‌کند، خطرناک‌ترین مرحله است و بسیاری در خیابان‌ها جان خود را از دست می‌دهند.

طبق نقشه اطلاعاتی منتشر شده از شبکه خبری الجزیره، تقریباً ۲۵۴ درصد از کل مساحت نوار غزه به مناطق پرخطر تبدیل شده است و تنها ۱۷٫۶ درصد باقی‌مانده محل سکونت نزدیک به دو میلیون فلسطینی آواره است.

آخرین تحولات در نقشه‌نشان می‌دهد که مناطق خطر شامل محور کیسوفیم که در البلیح از خان یونس جدا می‌کند، نیز بوده است. منطقه بین این دو شهر به مناطق خطرناک برای اورگان تبدیل شده است. در همین حال، جاده ساحلی رشید همچنان تنها جاده‌ای است که استان‌های مرکزی و جنوبی را به هم متصل می‌کند و هنوز به عنوان منطقه خطرناک طبقه‌بندی نشده است. صندوق کودکان سازمان ملل متحد (یونیسف) دوشنبه شب با اشاره به اینکه گرسنگی در نوار غزه به سرعت در حال گسترش است و مردم در حال جان باختن و سقوط به‌سوی مرگبار در میان کودکان به سطحی فاجعه‌بار رسیده‌است، تأکید کرد که ارسال کمک‌های بشردوستانه به شدت محدود شده و مسیرهای دسترسی به آن بسیار پرخطر است. دفتر سازمان ملل برای هماهنگی امور بشردوستانه نیز اعلام کرد که ساکنان غزه گرسنه‌ترین مردم روی زمین هستند و غزه خطرناک‌ترین مکان زمین برای کودکان، خبرنگاران و نیروهای امدادی است.